

RECENZE - REVIEW

NERUDOVÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.

Diskuze o nutnosti hlubší fiskální spolupráce v rámci Evropské unie, možnostech a proveditelnosti zavedení fiskální unie jsou v poslední době každodenní realitou. Aby bylo možné na tyto otázky a podněty kvalifikovaně reagovat, je potřeba mít adekvátní informace a znalosti. Cenným zdrojem informací z oblasti daňových systémů, které jsou klíčovým prvkem fiskálních systémů jednotlivých zemí, se může stát aktualizovaná publikace docentky Danuše Nerudové, která se dané problematice dlouhodobě systematicky věnuje.

Cílem autorky bylo poskytnout ucelený pohled na harmonizační proces daňových systémů jako celku, ale i jeho jednotlivých etap, včetně analýzy harmonizačních opatření, čemuž byla podřízena vnitřní struktura práce i způsob zpracování. Popis současného stavu je vhodně propojen s historickým přehledem úspěšných i neúspěšných snah a pokusů o daňovou harmonizaci. Autorka rovněž prezentuje možné varianty budoucího vývoje. Výsledkem je komplexní a velmi přehledná studie o daňovém prostředí, které vytváří Evropská unie.

Publikace je rozdělena do čtyř logicky na sebe navazujících částí. Úvodní část se věnuje vymezení základních pojmů, výhodám a nevýhodám daňové harmonizace a konkurence a nově také pramenům evropského daňového práva.

Druhá část je zaměřena na popis harmonizačního procesu v oblasti přímého i nepřímého zdanění. Kromě historického vývoje je pozornost věnována legislativě i vzrůstajícímu vlivu judikatury Soudního dvora Evropské unie v dané oblasti (jsou zde prezentovány konkrétní soudní případy). V této části se publikace jako jediná na trhu podrobně zabývá i pravidly návrhu směrnice o společném konsolidovaném základu daně (CCCTB). Detailně rozebírá definice a metody konstrukce základu daně, možnosti kompenzace ztrát, odpisování dlouhodobého majetku a v neposlední řadě mechanismus alokace základu daně mezi jednotlivé členské země. Dále navazuje na předchozí vydání a zabývá se „jednotnými formami“ podnikání. Kromě evropské společnosti nově představuje evropskou společnost s ručením omezeným a zejména evropskou družstevní společnost a diskutuje její roli v harmonizačním procesu. Inovativní je i zařazení kapitoly o možnostech zdanění finančního sektoru v Evropské unii.

Třetí část knihy řeší problematiku smluv o zamezení dvojího zdanění. Kromě jednotného „evropského“ modelu smluv o zamezení dvojího zdanění mezi členskými státy Evropské unie a výkladu multilaterálních a bilaterálních smluv o zamezení dvojího zdanění přináší autorka podrobnou analýzu těchto smluv. Nově jsou v publikaci prezentovány modely OECD a OSN ve smlouvách o zamezení dvojího zdanění uzavřených Českou republikou.

Závěrečná část se již tradičně věnuje popisu daňových systémů jednotlivých členských zemí Evropské unie s výjimkou České republiky. Autorka ve všech zemích dodržuje jednotnou strukturu deskripce daňové soustavy a přináší informace o dani z příjmů fyzických osob,

příspěvcích na sociální zabezpečení, dani z příjmů právnických osob a dani z přidané hodnoty. Je nutné zdůraznit, že kromě základních údajů upozorňuje na odlišnosti zdaňování v jednotlivých zemích. Proto tato část dobře poslouží všem, kteří uvažují o podnikání, popř. výkonu jiných ekonomických aktivit v zahraničí.

Kromě bohatého seznamu použité literatury publikace obsahuje řadu vhodně zvolených příloh. Příkladem je komplexní přehled legislativní norem z dané oblasti, jednotlivé případy judikatury Soudního dvora Evropské unie či množství tabulek o daňových sazbách.

Tato kniha je pro svou komplexnost a srozumitelnost vhodná pro všechny, kteří se věnují problematice daní, evropským integračním procesům a nepodceňují dopady harmonizačních opatření na domácí daňový systém. Stejně užitečným zdrojem informací bude publikace i pro daňové poradce, auditory, ekonomy, řídící pracovníky i zaměstnance státní správy, jakož i studenty a akademické pracovníky. Její prostudování může pomoci vytvořit si vlastní názor na potřebnost a realizovatelnost daňové harmonizace v Evropské unii.

Ing. Irena Szarowská, Ph.D.

Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné
Slezská univerzita v Opavě